

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia lipca 2011 r.

**Pan
Wojciech Woźny
Dyrektor Domu Dziecka
w Chełmnie**

P/11/092
LBY-4101-06-01/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Domu Dziecka w Chełmnie (zwanym dalej „Placówką”) kontrolę w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz ich współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie, w latach 2008-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 15 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Placówki w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań w zakresie:

- zatrudniania pracowników w Placówce stosownie do wymogów § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych², zwanego dalej „rozporządzeniem MPiPS”, tj. wychowawców (od 21 osób w 2008 r. do 16 w 2010 r.), pedagoga, psychologa i pracownika socjalnego. Posiadali oni wykształcenie zgodne z § 38 ust. 1 rozporządzenia MPiPS (poza jednym wychowawcą, będącym

¹ Dz. U. z 2007 Nr 231 poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 201, poz. 1455

emerytem i byłym długoletnim pracownikiem Placówki, pracującym na podstawie umowy o pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy).

- dostosowania ilości dzieci przypadających na jednego wychowawcę kierującego ich procesem wychowawczym do wymogów zawartych w § 8 ust. 3 rozporządzenia MPiPS. Każdy z 11 wychowawców kierował procesem wychowawczym nie więcej niż 8 dzieci. NIK pozytywnie ocenia zapewnienie niepełnosprawnym wychowankom opieki stosownej do przepisu w § 6 pkt 2 rozporządzenia MPiPS. Wobec przebywających w Placówce dzieci ze stwierdzoną niepełnosprawnością (od 5 osób w 2008 r. do 7 w 2010 r.) odpowiednią opiekę i zajęcia rehabilitacyjne prowadzili trzej wychowawcy mający specjalizację w zakresie oligofrenopedagogiki.

- rzetelnego gospodarowania środkami finansowymi na utrzymanie Placówki. W latach 2008-2010 wydatki zrealizowano w planowanych wielkościach, tj. w kwotach odpowiednio od 1.054,9 tys. zł do 1.312,2 tys. zł, a średni miesięczny koszt utrzymania dziecka wyniósł 2.749,22 zł w 2008 r.; 2.931,58 zł w 2009 r.; 3.644,91 zł w 2010 r.

- trybu przyjmowania dzieci do Placówki i zgłaszania ich do przysposobienia. W latach 2008-2010 przyjęto 38 nieletnich, a kontrola losowo wybranej dokumentacji dotyczącej 31 z nich (81,6%) wykazała, że kierowanie i przyjmowanie dzieci było zgodne z wymogami określonymi w § 15 rozporządzenia MPiPS. Do końca 2010 r. Placówkę opuściło 13 z nich, w wyniku: adopcji - 2; do rodziny zastępczej - 3; usamodzielnienia - 3; skierowania do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej - 1; powrotu do rodziny naturalnej - 4, w tym 3 wskutek zmiany orzeczenia przez sąd.

- prowadzenia przez wychowawców kart pobytu dziecka zgodnie z wymogiem § 26 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia MPiPS. Karty zawierały dokonywane raz w miesiącu oceny w skali 5-punktowej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że każdy z punktów został w kartach przedstawiony opisowo, co odzwierciedlało uzasadnienie dokonanych ocen.

- współpracy z rodziną naturalną dziecka, stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia MPiPS. Zdaniem NIK uzasadnione było niepodjęcie kontaktów z rodzicami 13 spośród 27 wychowanków przyjętych do Placówki w latach 2008 – 2010, z powodu przebywania ich poza miejscem zamieszkania lub odmowy współpracy z Placówką. W latach 2008-2010 kontakty pedagoga Placówki z rodzinami wychowanków obejmowały między innymi uczestnictwo w 57 konsultacjach w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, prowadzenie poradnictwa rodzinnego, a kontakty psychologa Placówki dotyczyły zorganizowania 63 spotkań konsultacyjnych z rodzicami na temat trudności wychowawczych.

2. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości polegające na:

- nieopracowaniu przez wychowawców indywidualnego planu pracy (ipp) niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki, stosownie do § 12 ust. 2 rozporządzenia MPiPS. Kontrola wykazała, że w 16 przypadkach na 27 badanych, pierwsze ipp opracowane zostały w czasie powyżej miesiąca od ich przyjęcia, w tym po 121 dniach w 2 przypadkach i po 143 dniach w 3 przypadkach, za co odpowiedzialni byli wychowawcy Placówki.

Z objętych kontrolą 27 pierwszych ipp, uczestniczący przy ich sporządzeniu pedagog w 25 przypadkach nie dysponował diagnozą pedagogiczną (diagnozy opracowano w okresie od 15 do 314 dni od przyjęcia dzieci), a psycholog w 22 przypadkach nie dysponował diagnozą psychologiczną dzieci (opracowano je w okresie od 26 do 289 dni od dnia przyjęcia dzieci). Powyższe diagnozy zgodnie z § 12 ust. 4 rozporządzenia MPiPS były niezbędne do określenia w ipp możliwości psychofizycznych dziecka.

- niewystarczającym zabezpieczeniu opieki nad wychowankami w dni wolne od pracy. Ilość wychowanków przebywających w tych dniach pod opieką jednego wychowawcy przekraczała normę określoną § 25 ust. 2 rozporządzenia MPiPS (10 dzieci). Powyższe stwierdzono na przykładzie dyżurów wychowawców w październiku 2010 r., gdy na jednego wychowawcę na dyżurze przypadało do 14 podopiecznych.

- nieuwzględnieniu przedstawicieli PCPR oraz ośrodka adopcyjno-opiekuńczego w składzie Stałego Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, stosownie do § 10 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia MPiPS. Uzupełnienia składu Zespołu w Regulaminie organizacyjnym Placówki dokonano w czasie kontroli.

- niepowiadamianiu rodziców, opiekunów prawnych dziecka, policji, sądu rodzinnego nadzorującego wykonanie orzeczenia oraz PCPR o przypadkach nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanków, mimo obowiązku wynikającego z § 23 ust. 1 rozporządzenia MPiPS. Dotyczyło to przypadków przebywania podopiecznych poza Placówką przez czas poniżej 24 godzin: P.S.w dniach 29.05.2009 r., 10.11. i 20.11.2010 r. i 18.12.2010 r.; J.O. w dniach 25.06. i 20.11.2010 r.; K.D. w dniach 21.08.2008 r. i 28.08.2008 r.; A.O. w dniach 21.06.2008 r. i 25.08.2008 r.; Ł.Z. w dniu 25.08.2008 r.

- nieprzedstawianiu Stałemu Zespołowi do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka spraw nieusprawiedliwionego opuszczenia przez wychowanków Placówki przez okres do 24 godzin, do czego zobowiązuje § 23 ust. 2 rozporządzenia MPiPS, a także nieuwzględnianie przez wychowawców w ipp powyższej nieobecności (§ 12 ust. 6 rozporządzenia MPiPS).

Zdaniem NIK wystąpienie powyższych nieprawidłowości wynikało z niewystarczającego nadzoru ze strony Pana Dyrektora.

Ponadto stwierdzono:

- zawyżanie liczby wychowanków w Placówce w stosunku do limitu 30 miejsc ustalonego w § 30 rozporządzenia MPiPS. W Placówce na koniec 2008 r. przebywało 37 dzieci, a ilość ta zmalała do 32 na koniec 2010 r. Wpływ Placówki na powyższe był ograniczony, bowiem nie mogła odmówić przyjęcia dzieci potrzebujących pomocy, kierowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmninie na podstawie sądowych postanowień o ich umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie następujących działań mających na celu:

1. Sporządzanie indywidualnych planów pracy z dzieckiem niezwłocznie po jego przyjęciu do Placówki, z uwzględnieniem udokumentowanego ustalenia jego możliwości psychofizycznych.
2. Powiadamianie w ciągu 24 godzin rodziców, opiekunów prawnych dziecka, policji, sądu rodzinnego nadzorującego wykonanie orzeczenia oraz PCPR, a także Stałego Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, o każdym przypadku samowolnego opuszczenia Placówki przez dziecko, również uwzględnienie takich przypadków w indywidualnych planach pracy z dzieckiem.
3. Zapewnienie wymaganej ilości dzieci przebywających pod opieką jednego wychowawcy w dni wolne od pracy.
4. Dostosowanie liczby dzieci w Placówce do ustalonego limitu miejsc.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków ujętych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.